

Obsah

Predhovor (namiesto úvodu)	11
BAUMAN Zygmunt:	14
GLOBALIZACE	
1 Čas a trieda	14
Absentujúci landlordi, typ II – Sloboda pohybu a sebe konštituovanie spoločnosti – Nová rýchlosť – nová polarizácia	
2 Vojny s priestorom: správa o priebehu	18
Bitka o mapy – Od mapovania priestoru k priestorovej realizácii máp – Agorafóbia a renesancia lokality – Žijeme ešte v Panoptiku?	
3 Čo ďalej po národnom štáte?	22
Univerzalizujeme sa alebo budeme globalizovaní – Nové vyvlastnenie: teraz ide o štát – Globálna hierarchia mobility	
4 Turisti a tuláci	27
Konzumentom v konzumnej spoločnosti – Rozdelenie v pohybe – Pohyb po svete verzus unikajúci svet – Tak či onak spojení	
5 Globálne zákony, lokálne poriadky	31
Továrne na imobilitu – Väznice v post nápravnom veku – Bezpečnosť: hmatateľný prostriedok k prchavému cieľu – Ľudia mimo poriadok	
BAUMAN Zygmunt:	35
ÚVAHY O POSTMODERNÍ DOBĚ	
1 Spor o modernitu	35
2 Postmoderné osobnostné vzorce	37
Epizodičnosť a nekonzekventnosť – Spojitosť nedosiahnuteľná, a preto vytúžená	
3 Postmoderné príhody tela	39
Panoptikálne príznaky – Od dodávateľa statkov k zberaču pôžitkov – Od zdravia k telesnej výkonnosti – Telo v stave obliehania – Dotyk a chuť	

4	<i>Medzi nami neznámymi alebo o cudzích v postmodernom meste</i>	44
	Dve (bezvýsledné) stratégie života medzi cudzími – Cudzí ako ho vidí pozorovateľ – Cudzí „ante portas“ – Ianusova tvár „cudzieho“	
5	<i>Morálka bez etiky</i>	48
	Spoločnosť ako tichá dohoda – Tvárou v tvár chaosu – Tkanie závesu – Pretrhnutie závesu – Strhnutie závesu – Zjavená morálka – Etické zákony a mravné štandardy	
.....		
	<i>BAUMAN Zygmunt:</i>	57
	TEKUTÁ MODERNITA	
	<i>Predhovor</i>	57
1	<i>Emancipácia</i>	57
	Výhody a nevýhody slobody – Náhody a premenlivé časti kritiky – Jedinec v konflikte s občanom – Neutešená situácia kritickej teórie v spoločnosti jednotlivcov – Ohliadnutie za kritickou teóriou – Kritika životnej politiky	
2	<i>Individualita</i>	63
	Kapitalizmus ťažký a ľahký – Kúpte si auto, aby ste mohli cestovať – Ukáž sa! – Nutkanie premenené na závislosť – Konzumentovo telo – Nákupy ako exorcistický rituál – Oslobodení k nákupom – Sme rozdelení a nakupujeme	
3	<i>Čas a priestor</i>	67
	Keď cudzinci stretávajú cudzincov – Miesta etnické a fágne, nie miesta ale prázdne priestory – S cudzími nehovorte – Modernita ako dejiny času – Od ťažkej k ľahkej modernite – Zvodná ľahkosť bytia – Instantný život	
4	<i>Práca</i>	73
	Pokrok a dôvera v histórii – Vzostup a pád pracovnej sily – Od manželstva k voľnému zväzku – Odbočka: stručná história odkladov – Ľudské väzby v tekutom svete – Sebazáchova nedôvery	
5	<i>Komunita</i>	79
	Nacionalizmus – variant II – Jednota v podobnosti, alebo v rozdielnosti? – Príliš drahé bezpečie – V stopách národného štátu – Ako vyplniť prázdnotu – Komunity šatní	
.....		

BECK Ulrich:	85
RIZIKOVÁ SPOLEČNOST	
Prvá časť	85
NA VULKÁNE CIVILIZÁCIE: KONTÚRY RIZIKOVEJ SPOLOČNOSTI	
1 O logike rozdelenia bohatstva a rizika	85
1.1 Distribúcia škodlivých látok v kontexte prírodných vied a situácia sociálneho ohrozenia	86
1.2 O závislosti rizík na vedení	87
Myslenie spájajúce to, čo je oddialené: predpoklad kauzality – Impli- citná etika – Vedecká a sociálna racionalita – Rozmanitosť definícií: stále viac rizík – Kauzálne reťazce a kolobehy vznikajúcich poškode- ní: myšlienka systému – Obsah rizika: udalosť, ktorá ešte nenastala, ako aktivizujúci impulz k jednaniu – Legitimizácia: „latentných vedľajších účinkov“	
1.3 Triedne podmienené riziká	90
1.4 Globalizácia civilizačných rizík	90
Bumerangový efekt – Ekologické znehodnotenie a vyvlastnenie – Rizikové situácie nie sú triedne situácie – Stav ohrozenia ako osud – Nové medzinárodné nerovnosti – Villa Parisi – Bhópál	
1.5 Dve epochy, dve kultúry: ku vzťahu medzi vnímaním a produkciou rizík	91
1.6 Utópia svetovej spoločnosti	92
Politické vákuum – Od solidarity v núdzi k solidarite zo strachu?	
2 Politická teória vedenia v rizikovej spoločnosti	94
2.1 Civilizačné zbadačenie?	94
2.2 Omyly, podvody, chyby a pravdy: o súperení racionalít	95
Ekonomická slepota voči riziku – Hlasy „vedľajších účinkov“ – Kauzálne popieranie rizík – Pochybné kúzlo: „medzné hodnoty“ – Vedecká racionalita na prelome	

2.3 Verejné vedomie rizika: ne-skúsenosť z druhej ruky	97
Špekulatívna epocha – Solidarita živých vecí – „Spoločnosť obetných baránkov“ – Vyrovnávanie sa s neistotou: základné biografické a politické kvalifikácie	

2.4 Politická dynamika uznaných modernizačných rizík	98
---	-----------

2.5 Výhľad: príroda a spoločnosť na konci dvadsiateho storočia	99
---	-----------

Druhá časť	100
-------------------	------------

INDUSTRIALIZÁCIA SOCIÁLNEJ NEROVNOSTI – K DETRADICIONALIZÁCII ŽIVOTNÝCH FORIEM INDUSTRIÁLNEJ SPOLOČNOSTI

3 Za hranicami tried a vrstiev	100
---------------------------------------	------------

3.1 Kultúrny vývoj životných foriem	100
Eskalátorový efekt – Mobilita – Vzdelanie	

3.2 Individualizácia a formovanie tried: Karol Marx a Max Weber	101
Karol Marx – izolovaný jedinec – Max Weber: tržne sprostredkované sociálne prostredie	

4 Ja som „Ja“: o izolovanosti, spoločnom živote mužov a žien v rámci rodiny i mimo nej	103
---	------------

4.1 K situácii mužov a žien	103
Manželstvo a sexualita – Vzdelanie, trh práce a zamestnanie – Emancipácia žien a práce pre rodinu v perspektíve mužov – tézy	

4.2 Industriálna spoločnosť ako moderná stavovská spoločnosť	104
---	------------

4.3 Oslobodenie od mužských a ženských rolí?	105
---	------------

4.4 Uvedomovanie si nerovností: možnosti a tlaky voľby	105
---	------------

4.5 Scenáre budúceho vývoja	106
Naspäť k nukleárnej rodine – Rovnosť mužov a žien – Za hranicami ženskej a mužskej role	

5	<i>Individualizácia, inštitucionalizácia a štandardizácia životných situácií a biografických modelov</i>	109
5.1	<i>Analytické dimenzie individualizácie</i>	109
5.2	<i>Zvláštnosti individualizačného impulzu v Spolkovej republike</i>	109
5.3	<i>Inštitucionalizácia biografických momentov</i>	109
6	<i>De-štandardizácia zárobkovej práce: K budúcnosti vzdelania a zamestnania</i>	112
6.1	<i>Od systému štandardizovaného plného zamestnania k systému flexibilného a pluralizovaného neúplného zamestnania</i>	112
6.2	<i>Slepá koľaj – vzdelanie bez zamestnania</i>	112
6.3	<i>Rozdeľovanie šancí na základe vzdelania?</i>	112
	<i>Tretia časť</i>	114
	<i>REFLEXÍVNA MODERNIZÁCIA: O GENERALIZÁCII VEDY A POLITIKY</i>	
7	<i>Veda za hranicami pravdy a osvietenskej racionality? Reflexivita a kritika vedecko-technologického vývoja</i>	114
7.1	<i>Prostá a reflexívna scientizácia</i>	114
7.2	<i>Demonopolizácia poznania</i> Falibizmus v teórii vedy – Falibizmus vo výskumnej praxi – Zamieňanie vnútorného a vonkajšieho – Feudalizácia poznávacej praxe – Reakcia: veda medzi podozrením z iracionality a re-monopolizácia	115
7.3	<i>Praktické a teoretické tabu</i>	116
7.4	<i>O odhadnuteľnosti „vedľajších dôsledkov“</i> Automatizácia v oblasti využitia – O vytváraní objektívnych tlakov – Odstraňovanie príčin alebo boj proti symptómom – Infabilita alebo neschopnosť učenia sa – Špecializácia na súvislosti – Príhovor za teóriu učenia sa vedeckej racionalite	117

8	<i>Zotieranie hraníc politiky: ku vzťahu politického riadenia a technicko-ekonomickej premeny rizikovej spoločnosti</i>	121
8.1	<i>Politika a subpolitika v systéme modernizácie</i>	121
8.2	<i>Strata funkcie politického systému: argumenty a vývojové tendencie</i>	122
8.3	<i>Demokratizácia ako proces zbavujúci politiku moci</i> Uplatňovanie občianskych práv a diferenciácia politiky – Nová politická kultúra	122
8.4	<i>Politická kultúra a technický vývoj: koniec konsenzu vo vzťahu k pokroku?</i>	124
8.5	<i>Subpolitika medicíny: štúdie extrémneho prípadu</i>	125
8.6	<i>Dilema politiky technológie</i>	125
8.7	<i>Subpolitika podnikovej racionalizácie</i>	125
8.8	<i>Zhrnutie a výhľad: scenáre možnej budúcnosti</i> Naspäť k industriálnej spoločnosti – Demokratizácia technicko-ekonomického vývoja – Diferencovaná politika	126
.....		
	<i>BELL Daniel:</i>	130
	KULTURNÍ ROZPORY KAPITALISMU	
	<i>Prvá časť</i>	
	<i>DVOJITÉ PUTO MODERNITY</i>	
1	<i>Kultúrne rozporuplnosti kapitalizmu</i>	130
1.1	<i>Význam kultúry</i> Nadbytočné sociálne chovanie – Umelec tvorí publikum – Stredná kultúra päťdesiatych rokov – Na scénu vstupuje modernizmus – Modernizmus: jeho syntax a forma – Modernizmus: ničota a ľudské Ja – Víťazstvo vôle – Zánik buržoázneho svetonázoru	131

1.2	<i>Od protestantskej etiky k psychedelickému bazáru</i>	136
	Malomestský život – Puritánstvo ako ideológia – Nové oslobodenia – Priehľadný svet – Pop – hedonizmus – Abdikácia korporatívnej triedy – Kyvadlo sa vracia	
2	<i>Rozštiepenosť kultúrneho diskurzu</i>	141
	Prevrat v senzibilite – Prevrat v kultúre – Oddelenie role a osoby – Funkčné špecializácie: rozštiepenie role a symbolického výrazu – Rozštiepenie slovnej zásoby: od metafory k matematike – Zánik dištancie – Rôznosť kultúrnych skúseností – Absencia centra – Vizuálna kultúra – Rozpad racionálneho kozmu	
3	<i>Senzibilita šesťdesiatych rokov</i>	148
	Rozklad umenia – Demokratizácia geniality – Strata „Ja“ – Dionýska banda – Namiesto rozumu	
4	<i>Na prahu veľkej obnovy: náboženstvo a kultúra v post-industriálnom veku</i>	151
	Svet prírodný – Svet technický – Svet sociálny – Od sakrálneho k profánnemu – Traja Faustovia – Prvotné príčiny a posledné veci	
	<i>Druhá časť</i>	157
	<i>DILEMY POLITICKÉHO ŽIVOTA</i>	
5	<i>Vratká Amerika: prechodné a trvalé faktory celonárodnej krízy</i>	157
	<i>I.</i>	157
	Zdroje nestability – Rozklad konsenzu – Napätie integrácie – Kríza dôvery – Štrukturálna revolúcia – Demografická premena – Celonárodná spoločnosť – Komunálna spoločnosť – Post-industriálna spoločnosť – Budúcnosť blízka i ďaleká	
	<i>II.</i>	163
	Medzinárodný kontext – Amerika v klimaktériu?	

6 Verejná domácnosť: o „fiškálnej sociológii“ a liberálnej spoločnosti	165
I.	165
Zrod fiškálnej sociológie – Revolúcia rastúcich oprávnení – Dilemy rastu: ekonomické rozpory kapitalizmu – Kríza viery	
II. Verejná filozofia	168
Spoločenské jednotky – Sloboda a rovnosť – Spravodlivosť a efektívnosť – Sféra verejná a súkromná – Potvrdenie liberalizmu	
.....	
BUDE Heinz:	174
SPOLOČNOSŤ STRACHU	
1 Strach ako princíp	174
2 Túžba po nevypovedateľnom vzťahu	177
3 Nespokojnosť s vlastným typom	181
4 Keď víťazi berú všetko	184
5 Statusová panika strednej triedy	187
6 Každodenné boje na stredných priečkach	191
7 Zraniteľné ja	193
8 Vláda nikoho	196
9 Moc emócií	199
10 Strach tých druhých	202
11 Etologická lekcia predošlých generácií	204
Záver	207
Zoznam použitej literatúry	208